

Aanbesteden of liever onderhandelen met de vervoerder? Diverse landen doen beide. Nederland is op dat vlak weinig creatief, bleek tijdens het Thredbo-congres vorige maand in Oxford.

Publiek of privaat om 't even

GASTAUTEURS NIELS VAN OORT EN WIJNAND VEENEMAN FOTO CHRIS PENNARTS

De dertiende editie van het tweejaarlijkse Thredbo-congres was weer een smeltkroes van ov-autoriteiten, vervoerders en wetenschappers, elk met een eigen kijk en aanpak. Het centrale thema van Thredbo is de vraag hoe aansturing en organisatie kunnen bijdragen aan de kwaliteit van het ov. De organisatie was dit jaar in handen van de universiteit van Oxford, de Engelse stad waar twee concurrerende busmaatschappijen samen een dienstregeling rijden, mét kaartintegratie. Het busgebruik neemt er al jaren toe. Wat viel ons verder op voor de Nederlandse markt?

Aanbesteden of niet

Is aanbesteden beter dan een onderhands contract? Australië gebruikt zowel aanbesteding als onderhandelde contracten. Uit onderzoek daar blijken onderhandelde contracten goed te werken als er een heldere benchmark is. De kostenreductie is in beide gevallen even groot. Ook in Nederland pakte benchmarking bij het GVB in Amsterdam goed uit. Uit verschillende andere onderzoeken kwam naar voren dat de dreiging van aanbesteding zeker zo goed werkt als de aanbesteding zelf. Een interessant alternatief kwam uit Nieuw Zeeland. In hoofdstad Wellington worden bedrijven gerangschikt op kostendekking. Doen ze het goed, dan komen ze in aanmerking voor een onderhandeld contract. Dan vervalt dus de verplichte aanbesteding. Komt een vervoerder echter onder aan de lijst te bungelen, dan wordt het contract weer aanbesteed. Zo kunnen vervoerders zich voor langere tijd ontwikkelen in een concessiegebied. Nederland stak er

magertjes bij af met zijn verplichte aanbesteding. Op andere thema's was Nederland weer heer en meester. Wereldwijd klinkt de roep om een 'contract sjabloon'; dat hebben wij al in de vorm van Beter Bestek van het KpVV. Veel landen missen ook vergelijkbare informatie over de klanttevredenheid in de concessies. Ze kijken jaloers naar de Nederlandse Klantenbarometer.

Privaat of publiek?

Uit Polen kwam interessant onderzoek: opereren vervoerders in publieke handen slechter dan vervoerders in private handen? De onderzoekers hadden het geluk dat in Polen publieke en private vervoerders op dezelfde lijnen rijden, zelfs in regio's met verschillende ov-autoriteiten. De conclusie was dat privaat en publiek vergelijkbaar presteren. De rol van de ov-autoriteiten bleek belangrijker dan het eigendom. Algemeen gesteld gaat het om 'samenwerking'. Dat was ook op Thredbo het toverwoord. Gelukkig werden er ook handvatten geboden. Didier van de Velde (TU Delft/inno-V) en David Eerdmans (inno-V) presenteerden case studies (in Overijssel en Gelderland) naar ontwikkelteams als eis in aanbestedingen. In die ontwikkelteams zitten zowel mensen van de ov-autoriteit als van de vervoerders. Dat blijkt goed te werken.

Regelmaateisen

Een andere Nederlandse inbreng was van Niels van Oort (TU Delft/Goudappel). Hij liet zien dat punctualiteitseisen niet altijd tot gewenst gedrag leiden. De eisen zijn allereerst niet altijd consistent, de definitie van 'op tijd' varieert nogal (van 1 tot 10 minuten te laat) en

de reiziger speelt meestal geen rol. Illustratief is het sturen op punctualiteit in hoogfrequente systemen, terwijl de reiziger meer gebaat is bij een regelmatige doorkomst van voertuigen. Buiten Nederland is het heel gebruikelijk om 'regelmaateisen' te stellen. Binnen Nederland staren we ons blind op punctualiteit.

Bij de interactieve workshops waren ov-autoriteiten en vervoerders uit Australië en Latijns-Amerika sterk vertegenwoordigd. Belangrijkste conclusie: goed ov is niet alleen een zaak van de vervoerder maar vooral ook van de ov-autoriteit. De markt speelt een rol, maar slimme vormen van overheidssturing kunnen zeker zo effectief zijn. Laten we hopen dat we in 2015, wanneer Thredbo in Chili wordt gehouden, er weer wat *best practices* uit Nederland zijn bijgekomen.

Meer informatie (inclusief papers):
www.thredbo-conference-series.org

Naar een interessante bijeenkomst geweest?
Doe er verslag van in OV-Magazine!

Niels van Oort is assistant professor ov bij de TU Delft en adviseur bij Goudappel Coffeng.
Wijnand Veeneman is associate professor Governance bij de TU Delft en adviseur bij inno-V.